



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De veriſſima humilium propriæ vilitatis electione Cap. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

steria regni Dei: ceteris autem, in parabolis.] Ergo dum tu ad prælatum accurris, eique tua secreta fides, tua vulnera detegis, tuas miseras & infirmitates aperis, manifestissimo signo te illius amatorem & suæ peritiæ in curandis animabus veneratorem ostendis. Excitas ergo illum, ut te amet, ut tuæ salutis maximam curam capiat, & ut impensè in tuum profectum incumbat. E contra verò, si tanquam filius Adæ, ab eo qui locum Dei gerit, te ipsum abscondis, præsertim si alia via ille tuos defectus suboleat, non ad amorem provocas, sed ad tristitiam & mœrorem inclinas. Si verò confessio errorum, amoris est causa, erit quoque bonæ existimationis origo; naturale enim est quæ amamus, magni facere, eiusque non vulgarem æstimationem habere.

Non est, ô frater, cur erubescas tentationes tuas prælato detegere; tentati namque, non iniquorum tantum, sed & sanctorum est, quos dæmon aggreditur, ut eorum opes spirituales diripiat. Bene ad hoc confirmandum Gregorius ait: Hostis noster adhuc in hac vita politos nos, quanto magis sibi rebellare conspicit, tanto amplius expugnare contendit. Eos enim pulsare negligit, quos quieto iure possidere se sentit. Contra nos verò vehementius incitatur, quo ex corde nostro quasi ex iure propriæ habitationis expellitur. Hoc enim in seipso Dominus sub quadam dispensatione figuravit, qui diabolus non nisi post baptismum se tentare permisit: ut signum nobis quoddam futuræ conversionis innueret, quod membra eius postquam ad Deum proficerent, tunc actiores tentationum insidias tolerarent.] Pharaon etiam non Israëlitas in suo regno manentes, & turpiter seruiantes, sed fugientes, & iugum excutientes insequitur. Et venator non vilia iumenta, sed ceruos venari contendit. Tu verò si iam diaboli dominationem excussisti, & es ex illis, quorum [posuit Deus pedes quasi ceruorum, & super excella statuit te;] quid mirum si tentationibus impellaris? Et ais: Patior tentationes foedissimas, & enormissimas, quas nullus fortè hominum passus est. Hæc cogitatio hominis est ignorantis, qui non audiuit illud Salomonis: Nihil sub sole nouum. Nec valet quicquam dicere: Ecce hoc recens est.] Nihil pateris, quod alij passi non sint; nisi fortè existimes te solum à dæmone fuisse cognitum, & ceteros ignoratos. Sed esto quod tentatio noua sit, & hæcenus nunquam audita, quidnam tu perdis, si ad uersarius tuus nouas insidias ad te prosternendum excogitet, dummodo eius suggestionibus assensum non præbeas, & fortiter constantèque resistas: Sed nondum acquiescis, quia non solum tentatus es, sed manifestè in tentationem lapsus, & peccati consensu, aut etiam externa actione percussus. Quid dicam tibi, ô frater, nisi quia omnes peccatores sumus, & [si dixerimus quod peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.] Prælati, cui te ipsum detegis, forsitan turpius aliquando cecidit; & si non cecidit, femina peccatorum similium in seipso deprehendit, & fidelitatem suam, quam non cadens custodiuit, non sibi, sed gratiæ Dei tenentis, attribuit. Petrus cecidit, & à Christo innocentissimo benignè susceptus est, & venia donatus; cur non infirmus peccator peccatorem benignè suscipiat? Cur non auctoritate Domini, illi in animi dulcedine peccata dimitrat? Humilitatem sectemur, & hæc facillimè miseras nostras manifestabit, & has angustias euincet, quas elatio, & immoderatus nostri

Greg. 24. m. 6. 7.

Habac. 3. 19.

Eccl. 1. 10.

1. lib. 1. 8.

A amor, generat, ne errores nostros deseramus, & ab animi plagis sanemur.

De Verissima Humilium propria vilitatis electione.

CAPVT VI.



DVPLEX est in humilibus suæ vilitatis notitia: altera interiori corde habitata; altera exteriori actione præstita. Illa pertinet ad humilitatè cognitionis, de qua multa superius diximus; hæc effectus est humilitatis affectionis, ac despicientiæ sui, quam nunc enucleabimus. Hunc itaque humilitatis effectum sic Beatus Benedictus expressit. Sextus gradus est, si omni vilitate, vel extremitate contentus sit monachus. Vilitas spectat ad cibum, potum, vestem, calceamentum, & lectum: extremitas verò ad locum, gradum, statum tenendum, & opus agendum. Humilis vilitate contentus est; quia cibum grossiorem, potum viliorem, vestem detritiorem, & lectum duriorum libenter suscipit: & pro amore humilitatis, deliciis & opibus præfert. Est etiã in extremitate quietus, quoniã locum infimum in congregatione, gradum minorem, & occupationem abiectionem, sæculi huius dignitati præponit. Et quidem hæc humilitatem nondum habitam generant, ut certum sit, quod ab ea iam habitata procedant. Ideoque Dorotheus ait: Aliter disposita est enim anima bene habentis, aliter agrotantis, aliter famelicis, aliter saturati: aliter item disponitur anima insidentis a sino, aliter sedentis in throno, aliter sedentis in terra, aliter optimis vestibus induti, aliter, cõtritis & marcidis.] Generatur autè hæc in vilioribus animæ quies ex ipsa humilitatis substantia: nam facile & cum gaudio abiectione in omnibus acceptat, qui seipsum vilem ac despicabilem reprobatur. Planè humilis, omni vilitate & exitu emittat contentus est: non sicut aliqui, qui libenter sustinent vilitatem vestium, atque ciborum, fugiunt verò ab extremitate munerum, & abiectione graduum, sedium, atque locorum. Hi potius hypocritæ, quàm humiles dicendi sunt: nam vnum, scilicet nimium amorem propriæ excellentiæ, corde præferunt; & aliud, scilicet humilitatem, foris ostendunt. Hanc, in eo quod homines vident, amant, ut ab eis honorentur: intus verò, ubi oculi Dei intuentur, eam odio habent, & auerfantur. Non sic humilis, qui cum seipsum verè despiciat, omnia externa suæ vilipensionis signa libenter amplectitur. Sapienter autem Beatus Benedictus asseruit, humilem, omni vilitate atque extremitate debere esse contentum, quibus verbis affectum humilium signauit, non actum. Multi quippe humiles non possunt exterioribus vilius cibis uti; aut abiectionibus vestimentis indui, corporis infirmitate aliud poscente, aut statu, & dignitate, repugnante. Similiter non possunt extremum locum in confessibus tenere, si sint prælati, nec postremum gradum, si Deo disponente, fuerint aliis præpositi. At affectu suo, maiori altitudine aut commoditate se indignos existimant. Mallent, si sibi optio daretur, subesse, quàm præesse: mallent pauperum cibis & vestimentis uti, quàm corpori indulgere, aut commodioribus operimentis circumdari. Tamen quia Deus aliter disposuit, suam voluntatem abnegant, & prouidentia subiciunt. Et quidem in altitudine constituti, signis externis humilitatis non carent. Sed ea exteriora, quæ pro ratione

Dorothe.

status suscipiunt, ita moderantur, ut facile videas, eos non superbos superflui cultus amatores, sed verissimos suae desipientiae sectatores existere. Nam cum in hoc dignitatum splendore, qui oculis omnium obicitur, duosint extrema, alterum, quod ad superbiam & fastum saecularem vergit; alterum, quod ad nimiam moderationem inclinatur; humiles, quasi in medio positi, potius volunt videri supra modum moderati, quam superbiae & elationis tabe turgidi. In quo nequaquam medium deserunt, in quo vera virtus dicitur sita, quia hoc medium sanctam pusillitatem olet, & penitus ab omni nota superbiae recedit.

Primo ergo, humiles, ciborum ac poculentorum vilitatem ac parcitatem amant. Pauperes enim, si prudentia ac modestia polleant, viles cibos ad corpus reficiendum emunt, & si quid auri aut argenti habent, in suas necessitates reservantes, non in superfluo apparatu ciborum infumunt. Humiles autem, se meritum pauperes reputant, & indignos communibus cibis iudicant: quare hos, cum sibi offeruntur, pro deliciis computant, ut meritum sumptibus patcant. Nam certum est, abstinentiam, & ieiunium, alimenterumque parcitatem, merita augere: crapulam vero, & exquisitas ventris delicias, spirituales delicias, divitiarumque caelestes exhaurire. Nescio verum an in hunc humilitatis effectum oculos intenderit Ecclesiasticus, cum dixit: Injium vita hominis, aqua & panis. Cum enim voluerit fastum & arrogantiam in conuiuio & potationibus taxare, vitam humanam ad sustentationem paucis contentam esse definitur. Vita, inquit, hominis pane & aqua, id est, cibo frugali, & parabili conservari potest. Unde humilis, qui in mensa non arrogantiam, sed corporis refectioem spectat, moderatis cibis utitur, & deliciis magnatum superbiorum aspernabitur. Superbos, ex laetitia & pretio exquisito ciborum inanem laudem velle consequi, satis aperte libri Esther declarat historia. Fecit quippe Assuerus grande conuiuium cunctis principibus, & pueris suis. Et quis finis magni conuiuii? Subiungit scriptura: [Ut ostenderet divitias gloriae regni sui, ac magnitudinem, atque inchantiam potentiae suae.] Hancque fuisse conuiuii causam, manifeste Iosephus sentit, dicens, regem istum epulum instruxisse, quemadmodum scilicet erat regi consentaneum apparanti divitiarum suarum magnam ostentationem. Ergo qui omnem ostentationem irrident, non erunt laeticiam amici, sed ea ad corporis sustentationem assument, quae huic fini sint satis. Haec erunt humilium alimenta, quae corpori necessarias vires addant, non quae a mente compunctionem inseparabilem humilitatis comitem subtrahant. Certum est autem, suaves ac delicatos cibos, & pretiosa vina, compunctioni mentis officere. In quam sententiam Chrysostomus ait: Sicut impossibile est ut ignis inflammetur in aqua: ita impossibile est compunctionem cordis vigere in deliciis. Contraria enim haec sibi sunt iniuicem, & peremptoria. Illa enim mater fletus, haec mater est risus: illa cor constringit, ista dissolvit. Diligant itaque humiles ciborum vilitatem; quarant non alimenterum abundantiam, sed parcitatem, ut pusilli & pauperes corde, pusilli sint opere, & nihil extra sine necessitate praesumant, quod humilitati contradicat. Nam si necessitas aliud postulat, utantur remediis necessitatis suae, ita tamen delicatiora accipiant, ut de admilla indulgentia doleant.

Amant etiam humiles vilitatem indumentorum, quae ad regendam corporis nuditatem, non ad ia-

stantiam sibi circumdant. Unde Cassianus, vestem monachi, qui sane humilis esse debet, describens, sic ait: Vestis quoque sit monachi, quae corpus contegat tantum, ac repellat nuditatis verecundiam, & frigoris retundat iniuriam, non quae feminaria vanitatis aut elationis enutriat. Ita eodem Apostolo praedicante: Habentes autem alimenta, & operimenta, his contenti sumus. Operimenta, inquit, non vestimenta, ut in quibusdam Latinis exemplaribus non proprie continetur, id est, quae corpus operiant tantum, non quae amictus gratia blandiantur ita vilia, ut nulla coloris vel habitus novitate inter ceteros huius propositi viros habeantur insignia: ita a studiosis accurationibus aliena, ut nullis rursus sint affectatis per incuriam sordibus decolora. Postremo sic ab huius mundi separentur ornatu, ut cultui servorum Dei in omnibus communia perseverent. Quicquid enim inter famulos Dei praesumitur ab uno, vel paucis, nec Catholicè per omne corpus fraternitatis tenetur, aut superfluum, aut elatum est, & propter hoc, noxium iudicandum est, magisque speciem vanitatis quam virtutis ostentans. Expende seridè qualia hic doctor religiosorum humilium indumenta describat, quae scilicet sufficiant nuditatem corporis operire, & temporis iniurias propulsare. Ad hoc autem non sunt necessaria indumenta pretiosa, quae nobis honorem vulgi reverentiamque concilient, sed sufficit, amictus humilitatis ac modestiae, vilis amictus. Hunc enim humilibus ac saeculi contemptoribus convenire docuit Hieronymus, Rusticum monachum sic eradiens. Sordes vestium candidae mentis indicia sunt: vilis autem tunica, contemptum saeculi probat, dumtaxat ne animus tumeat, ne habitus sermoque dissident. Ita quidem est: unde Ecclesiasticus ait: Amictus corporis, & risus dentium, & ingressus hominis enuntiant de illo. Et sicut immoderatus risus leuitate animi, & incessus pompaticus, arrogantiam mentis designant: ita amictus corporis splendidior & accuratior, est superbiae & elatae mentis insigne. Humilitas autem, sicut & virtutes reliquae, hoc habet, quod sibi relicta statim signis externis se prodit. Ipsa itaque ad vestium non solum moderationem, sed etiam vilitatem inclinatur, ut quae facit nos humiliter & abiectione de nobismetipsis sentire, faciat quoque externam moderationem omni elationi repugnantem servare. Merito quoque Basilus ait: Ut enim qui studiosi gloriae sunt, ex amictu etiam vestimentorum, gloriam sibi soliti sunt aucupari, nempe qui ex illorum magnificentia splendorque spectabiles se, & in admiratione esse cupiant: sic videlicet, qui ob vitae humilitatem, in infimum seipsum abiecerit, in his quoque, quod omnium infimum est, consecrari debet. Sic ille.]

Et quae alia praeserunt humiles suae modestiae ac humilitatis indicia? Contenti sunt omni extremitate locorum, & libentius in infimo loco, & post omnes fratres, quam in superiore confident. In omni congregatione bene fundata (si praecipue homines ad res magni momenti conveniant) ordo sedium servatur, atque locorum, ita ut minores recentiores sequantur, & antiquiores maioresque praecedant. Nam & in schola illa prima ac perfectissima, humilitatis, nempe in schola Christi, ordo dignitatis inter Apostolos servatus est, ut Gregorius Nazianzenus, & Hieronymus annotarunt, & Simo Petrus Andreae maiori, a te & vocatione praefertur, quia in caput aliorum electus. Elegit, inquit Lucas, Simonem, quem cognominavit Petrum, & Andreae fratrem eius; & sic non sine ordine fuerunt alij numerati. Qui ergo alius dignitate eminens,

Eccli. 29. 28.

Esther 1. 3. n. 4.

Iosephus.

Chryl. lib. de compunctione cordis.

Cassian. li. 1. c. 3.

1. Tim. 6. 8.

Hierony. epist. ad i.

Eccli. 19. 27.

Basil.

Gregor. Nazian. or. 1. de moder. ser. Hieron. lib. 1. contra Iovinianum. Luc. 6. 14.

aut

1612
Tom. II

dream fratrem eius;] & sic non sine ordine fuerunt alij numerati. Qui ergo alijs dignitate eminent, aut temporis antiquitate excellant, nullam faciunt humilitatis iacturam, si locum suum occupent, ne ordinem suae familiae pervertant, dummodo ob instantiam, aut elationem primas sedes non quarant. De qua re haec Augustinus ait: Oportet ergo ut in congregatione Christianorum praepositi plebis eminentius sedeant, ut in ipsa sede distinguantur, & eorum officium satis appareat, non tamen ut inflentur de sede, sed ut cogitent facinram, unde redduntur rationem. Quis autem novit, utrum hoc amant, aut non amant? Res ista cordis est, iudicem habere non potest nisi Deus. Ipse autem Dominus admonebat suos, ne inciderent in tale fermentum, quod alio loco dicit: Cavete a fermento Pharisaeorum, & Sadduceorum. Et cum putaret illi propterea hoc cum dicere, quia panes non intulerant, respondit eis: Excidit vobis quot millia saturati sunt ex quinque panibus? Tunc intellexerunt, inquit, quia fermentum doctrinam eorum dicebat. Amabant enim illi ista temporalia: aeterna vero nec timebant mala, nec diligebant bona. Haec ille. Hoc ergo servandum est, cum secundum praescriptum ordinis confidemus: ridiculumque esset, humilitatis praetextu ordinem invertere, quod non humilitati sed singularitati & imprudentiae esset deputandum. At cum liberum est, locum ac sedem eligere, semper humiles in humiliori loco se collocant, ut alijs tanquam honoratioribus deferant. Memores videlicet verbi Domini: Cum invitatus fueris, recumbe in novissimo loco: ad infimum locum aspiciunt, & nunquam ad superiorem nisi iussi & compulsi ascendunt. Locus infimus tranquillissimus est, quia pro primis sedibus universi decertant, pro humili vero loco nemo contendit. Est etiam & secundissimus, quia sicut terra in imo fundi posita, fructuosum est ferax: ita & locus humilium inferior, virtutum omnium actiones fructificat. Est & praclarissimus, quoniam locus Christo regi propinquior, qui & in praesepe apparuit, & in cruce occubuit, & semper in terris locum humilem adamavit. O ergo vir humilis, iuxta praescriptum humilitatis, semper novissimus locus tibi sit cordi, ut a consortio principis superbiorum sis penitus alienus, qui in supremo loco, & super astra caeli sedere concupivit. Et sicut gemma pretiosa in diademate regis, vi affixa tenetur; si vero eam non affigas, statim in terra volutatur: ita & te sola obedientia, & Dei voluntas in loco sublimiori teneat, & haec dum cessaverit, mox humilitatis pondus te in terram deiciat.

Tandem humiles contenti sunt omni extremitate munerum ac ministeriorum. Cum enim ex se ipsis indignos & ineptos ad minima ministeria se iudicent, non mirum si maiora ac sublimiora detrectent. Humilitas, mundi altitudinem despicit, ut apud Deum amatoribus suis veram ac aeternam altitudinem impetret: & ideo iussa quidem & compulsa ascendit, sed suae voluntati relicta, in loco humili manere concupiscit. Tantoque iucundius in abiecto ministerio manet, quanto sapientius pericula sublimis dignitatis pertimescit. Huius quantae sint pericula, & quam magna stultitia eorum, qui illam appetunt, Laurentius Iustianus sic docet. Proinde onus graue, & valde formidabile esse comprobatur, animarum regimen. Sed heu hodie a multis desideratur, quaeritur, emitur, & absque timore obtinetur, quia quale sit, ignoratur. Attendunt huiusmodi, praesentia, nec futura prospiciunt.

Aug. ser. 234. de tempore. c. 5. v. 10.

Matth. 16. 6.

Luc. 14. 10.

Isa. 14. 13.

Iust. de discip. monast. c. 9.

A ciunt. Magni existant, si praepoantur ceteris, si alijs imperent, si honoribus extollantur. Gaudent, iuxta Domini sententiam, vocari ab hominibus Rabbi, & a subditis, ut patres, venerari. Attendunt quid aestimentur, non quid sint; nec considerant, ipsi elatione tumidi, mente caecati, intentione corrupti, & moribus perditis, quam sit brevis ipsorum gaudium, quam formidabilis status, quam fugitivi honores. Nam tanquam somnium surgetium de statu est vita haec, & omnis illius delectatio ad instar pancti. Labitur enim cum tenetur; amittitur cum possidetur. Nihil in ea stabile, nil mundum, nil securum, nihilque aestimatione dignum. Quo autem dulcius tenetur, eo durius ac laboriosius relinquitor; & quanto quis in ea sublimior fuerit, tanto maiora ab eodem exiguntur. Teste namque scriptura: Iudicium durissimum fiet illi, qui praesunt. Sic ille. Humilis ergo haec discrimina dignitatum animo voluens, & suam indignitatem hac vilitate expendens, quasi ex duplici capite ab appetitu status sublimis abigitur. Timet pericula, quia invenit scriptum: Qui amat periculum, in illo peribit, & bona animae non vult voluntate sua discrimini perditionis exponere. Conspiciens namque sapientum virorum sententia est, appetitum, & curam obtinendae dignitatis, viam saepe damnationi recludere: suam etiam indignitatem pertimescit, quam ut infirmam & imbecilem non audeat onere mundanae altitudinis pergrauare. Vox illius est, illa sancti Davidis, qua ad Dominum loquebatur: Ad nihilam redactus sum, & nescivi: ut iumentum factus sum apud te, & ego semper tecum. Humilis ad nihilum se redigit, quia ex se ipso se nihil esse sentit, & quicquid boni, siue in mente, siue in corpore, in se reperit, totum id muneri divinae bonitatis adscribit. Humilis nescit dona, scilicet magna, quibus praeditus est, quia ne occasionem superbiendi habeat, ea ab oculis suae considerationis abscondit. Humilis, [ut iumentum factus est apud Dominum,] quia sicut iumenta facta sunt, non ut imperent, sed ut serviant; ita se ad servitium, & obediendum comparat, & a sublimitate imperij declinat. Id summam sollicitatem arctat: [Et ego semper tecum,] ut scilicet semper Deo cognitione, & amore cohaereat. Vult igitur in humili loco consistere, ne curis regiminis in varia distractus, ab assidua memoria eius, quem diligit, diuellatur.

Sap. 6. 6.

Ecl. 3. 27.

Psal. 72. 22. 23.

De Generali Humilium in conspectu aliorum sui ipsorum deiectione.

CAPVT VII.

SIMILITER & humiles duobus modis reliquos omnes sibi praeferrunt; aut cordis affectu, aut exteriorum suae affectionis signo. Illum interiorum affectum, superius humilitatis gradum asseruimus: ista vero exteriora deiectionis signa effectum humilitatis nunc dicimus. Nam humiles, qui verissima sui cognitione tacti, se omnibus viliores aestimant, id ipsum non simulat, sed vere lingua pronuntiant, & omnium pedibus conculcari appetunt. Humilitas quippe non solum intellectum afficit per propriae vilitatis notitiam, nec in solo affectu se continet, verum etiam ad opus actionum procedit. Quae cum virtus sit,

